

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Óvár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnélgyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Elkészítés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

KOLozsvár, okt. 20-kán.

(D) Még csak egy évtized előtt is pusztá frásinak hittük azt, hogy az eszme győz a szuronyok ezerein, s most többé nem lehet kétségbevonni, hogy ez nem pusztá frásis, de nagy és figyelemre méltó igazság.

Kérdésen kívül, hogy nem lehet többé a régi szempontok szerint kormányozni, s a történelemnek semmi utmutatása sem alkalmazható szorosan a jelenre, mert az emberiség két század sebes fejlődése után egészen más stadiumba lépett át.

A sajtó és a gőz kimvelte és közel hozta az embereket egymáshoz, a műveltség kiegyenlítő az ember s ember közt felállított hézagokat, a születés, rang s minden ily méltóság sokat vesztett varázs hatásától, a hozzá kapcsolt tisztelétből, sőt ha a szerencsés polgári álláshoz kellő érdem, becsület, ész és jó akarat nem társul, az azt viselő még nagyobb megvetéssel találkozunk azok részéről, kik igénytelen sorsból felül küzdik rajta magokat.

E szerint az egykori patriarchalis felfogás szerinti hűség többé nem létezik. annak helyét egy társadalmi mint a politikai világban az elv- és érdeközösség váltotta fel. Átértett elv, s átértett érdek az, a melytől ösztönözöttve a népek nagy dolgot művelnek.

Mert az emberiség elhagyta gyerekkorát, azon kort, melyben atya kell, ki dorgálódásaiban is szeretett, s kinek apró ajándékai oly végtelen nagyoknak tetszenek, az emberiség megkérdezi az atyától: miért versz? vagy ha diszes ruhákat hozneki, tudja, hogy saját családi kincséből vette azt, mely nem az atyáé, hanem a családé. És többé nem vak követője az atya parancsainak, de hí társa az atyának azon vagyon gyarapításában, a mely a családé.

A család a társadalom kicsinyben.

A kormányok azáltal válnak erősekké, és megterhetlenekké, ha a nemzet érti céljaikat, s belátja, hogy e célok az ő érdekével azonosak, ha nem szegülnek ellene azon szellemi kérdéseknek, melyek a nemzet többségében eszmékké nővék ki magokat, általában ha ők a nép nézeteinek kifolyásai.

Ellenben hol a nemzet és kormány ellenkező fogalmakat képvisel, ott kormányozni, ott nehéz idők közt szilárdan megállani igen nehéz. A „nihil de nobis sine nobis” elv most az egész emberiség joga.

Ebből folytak ki az olasz földön mutatkozó gyors eredmények. Csak néhány hónapig kellett egyetértenie a nemzetnek egy közös eszme a nemzeti egység, és az önkormányzat zászlója alatt, s im Olaszország színe egyszerre megváltozott. Az eszme mesés gyorsasággal törte meg az utat Garibaldi előtt, s így történhetett egy esemény, mely máskülönben a 19-ik században megfoghatatlan volna, hogy egy kis kalandor csapat két királyságot néhány hét alatt meghódítsa.

Ha csak a fegyver győzött volna Olaszországban, akkor hihetnénk még egy egészen más alaku restaurációt; de hogy nem a fegyver, hanem az eszme győzött, az látszik azon diadalban, melyet az olasz kérdés az európai sajtó és közvéleményben arat.

Németország, mely az olasz mozgalom, s a háta mögött álló napoleoni tervek által egy tyroli havasok mint a Rajna felől fenyegetve lenni látszik, daczára e felhethető érdekeknek leg alább egyes partjai által rokonszenven ismeri el Olaszország egységének jogosultságát, s habár egyik német nagyhatalom a porosz éppen most csatlakozik az oroszhoz Victor Emanuel betörésének ellenzésében: nem látunk ebben semmi oly lépést, mely az olasz kérdést fenyegetné, mintán e lépést sem a német, sem az orosz közvélemény nem támogatja.

Victor Emanuel ura maradhat Olaszországnak, ha szinte egy pár nagyhatalom soha is el nem ismeri uralmát. Ki hozná kétségbe, hogy a francia forradalom által trónraemelt Lajos Fülöp király volt a francziáknak, habár őt az orosz soha el nem ismerte?

Victor Emanuel föllépése Nápolyban

nemzetközi jogilag annál igaztalanabb tény, mert még hadat sem izent ellenfelének, és mégis a rajongani nem szokó angol lapok is kimentik e nagy tényt. A „Daily News” állítja, hogy a nápolyi király ott hagyta trónját, s a nápolyi nép mint független nemzet azt választotta királyává a kit akar. A „Times” egy hosszú cikkben mutogatja, hogy a szárd király elhatározását a politikai szükségesség igazolja: „Nekünk, így szól, csak is a szárd program vagy pedig egy reactió közt — legyen ez utóbbi francia, osztrák vagy anarichus — lehet választanunk. A mi kötelességünk a noninterventió elvet szilárdan fenntartva az olasz constitutióalismusnak győzelmet kívánni.

Daczára annak, hogy Napoleon tervein aggódik a világ nagy része, de jól választott eszméi előtt a közvélemény meghajol; s csak azáltal lehet nem legyőzni őt, hanem ártalmatlanná tenni, ha a többi nagyhatalom nem fogja megengedni, hogy a nép közvéleményében megért eszméket csak ő és a koronás forradalom monopolisálja.

✕ **Gazdasági főkégyelet M.-Vásárhely.** Az országos gazdasági-egylet már régebben kimondá azon eszmét, hogy ő mint központi-egylet a Királyságon inneni területen csak akkor oldhatja meg valódi feladatait, mikor az itten fekvő törvényhatóságokban hozzászatlakozó főkégyelet alakulnak. Ez eszme mellett mi is annak idejében elmondottuk szerény észrevételeinket, hivatkozván azon fényes eredményre, mely Stajerhonban a főkégyeletnek a központi egylettel szoros összeműködése által azon tartomány gazdaságának óriási lendületében nyilatkozott. Ezen eszméink s meggyőződésünk alapján kimondhatlan örömet érzünk most, midőn látjuk, hogy hazánk egyik legjelesebb gazdája áll egy főkégyelet alapításának élére a székelyföld egyik legszebb törvényhatóságában, melynek keblé városa szinte három vármegyének központja.

A M.-Vásárhelyi alakulandó egyletnek előre is biztos és szép jövőt s jövőös kibátást lehet jósolnunk; s e lapok szerkesztője is a születés és birtok lánczavál lévén kötelebbül ama törvényhatósághoz csatlakozva, annál lelkesebben csatlakozik előre is ama létesítendő egylethez.

Ismerve M.-Vásárhely vidékének elég vagyonos, de még annál is sokkal lelkesebb közönséget, megvagyunk győződve, hogy egy ily hasznos egylet alakítására csakis egy kezdeményezőre volt szükség, s e kezdeményező egy legilletékesebb szakemberben megjelent. Felszólítása im következik:

FELSZÓLÍTÁS. A m. vásárhelyi gazdasági főkégyeletnek közgyűlése lesz f. é. november 16-án M.-Vásárhelyt a városaházánál; melyre atyafiságosan meghívom mindazokat, kik vidékünk gazdasági iparának előmenetelét szívóknak viselik, és azt tetteleg előmozdítani késznek.

Beresztelke october 15-én, 1860.

B. Bánffy János.

VII. Közlemény. A Kolozsvárott létező erdélyi nemzeti színház állandósítására tett adakozásokról. — Az eddigi közlemények szerint 300 adakozótól bejött 28,681 ft 85 kr, 11 arany, 1 tallér, 301.) Kolozsvár városa közönsége tizenöt ezer forintot urbéri papiroshoz. Mihez immár kormány jóváhagyás is járult. 302.) Bjasini Domokos és neje (Kolozsv.) 400 forint urb. papir. részvényök megszüntetése mellett. 303.) Klein Frigyes (Kolozsv.) 50 ft urb. pap. 304.) Simon Elek (Kolozsvárt) 150 ft urb. pap. mindkettő részvénye megszüntetése mellett. 305.) Dézsi társalkodási egyesület 100 ft urb. pap. 306.) Pataki Dániel (Dézs) 50 ft urb. pap. részvénye megszüntetésével. 307.) Pataki Ferenc (gyűjtő-biztos Dézsén) 1 o. ft. 308.) Gyöngyösi Sándor és neje (Dézs) Bonis Rózália 5 oszt. ft. 309.) Nagy Farkas (Dézs) 2 ft. 310.) Gr. Wenkheim Rudolf 200 ft urb. pap. 311.) Gr. Zichy Pál Ferenc 200 ft urb. pap. 312.) Gr. Zichy Pálné gr. Kornis Anna 200 ft urb. pap. 313.) Bota György (Sz. Ábrahám) 3 ft. 314.) Lörinczi Mihály (Sz. Ábrahám) 5 o. ft. 315.) Balási Gergely (Alsó-Siménfalva) 2 ft. 316.) Agh József (Sz. Ábrahám) 1 ft. 317.) Jakabházi András (Sz. Ábrahám) 1 ft. 318.) Lörinczi Beniam 1 ft. 319.) Marosi Gergely szekeresturi tanár (Sz. Keresztur) gyűjtő-biztos 2 ft. Az eddigi adakozások összege: 45,054 ft, 85 kr, 11 arany, 1 tallér. (Folytatjuk.)

*) Midőn Kolozsvár városa esküdt-közönségének, mely azon tekintélyes összeg alapítását kezdeményezte, egy tanácsának, mely azt készséggel tette magáévá, nemzeti művelődésünk ezen nevezetes eszközének ily hathatós gyámoltásáért nyilvánosan köszönetet mondunk: akkor Kolozsvár művelt lakói, vagy más magyar városainkat és községeinket is e nemes példa követésére hívjuk fel annyival inkább, mivel ez nekünk azon második nemzeti műveltségterjesztő intézetünk, mely nélkül eszlemlé, erkölcsi és izlésbeli gyarapodásunk szinte lehetetlen. Közégeink láthatják innen, hogy a kormány jövőös cselekedtől nem vonja el az illeték segítő buzgósságát.

Sajtó hiba. A fennehírt VI-dik közleményben hibáson áll b. Bánffy Dániel helyett. Szerk.

✕ **Ígényteltjes szózat.*** Lapok és könyvek annyira felvél igénytelen nézetek, vélemények, vágyak; szózatok s több más effélékkel már, hogy éppen nem csuda; ha azoknak legtöbbjei minden igénytelenségükkel együtt a kegyes óhajások sorában maradtak, sirjába buktak.

Nehogy azért e miénk is azok sorsára jusson, miként ezimjelünk mutatja, előre elhatároztuk igényteljesnek keresztelni meg azt a haladást pártoló Isten nevében; habár egy már szinte az unalomig megvitott tárgyban a commassatio érdekében intéztük is ezte lapok során át, az ahhoz nem, szinte mint érteni akarókhöz.

Szánaolomig sántító gazdasági rendszerünk fölötti előnyeit a tagosítás jótékonyását élvező birtokkezelésnek miért mondanok el? hisz azok eléggé bebizonyították a fölöttünk annyira álló kúthoniak közt a gyakorlati teren, és megvitatták több lapok és röpiratok sorain köztünk. Szorítokunk azért a tagosítás élethe nem léptetése ekkor nem sikeríthetőségének egyik leghátrányteljesebb okát, az ahhoz érteni nem akarók vonakodásait, hogy ne mondjuk, éppen roszakarata vagy malitiájában leplezni föl.

Ezek a tagosítás előnyeit érteni nem akarók; éppen mint a régi pogányok istenei, majorum és minorum gentium birtokosokra osztathatnak fel.

Elmondják ellenvetéseiket amazok is a nagyobbak; el ezek a kisebbek is.

Előbb hallgassuk ki, aztán kísértük meg lehetőleg feladni is rá. Mondják:

a) A nagyobbak, mikép jelenben földbirtokuk több szagatott részletekben fekvén, és így jég, vihar, víz, szóval a természet romboló hatalma által okozható károknak csakis fekvésükhöz képest lévén kitéve: oly általános kár tárgyai nem lehetnek, mintha egy tagban az elemektől igen könnyen egészen és merőben fölulatlak, semmivé fétetnek. Állításukban igazuk lévén, vajjon mit felelhetünk szembe? Azt, hogy ott vannak a biztosító társulatok, hová ha befizetnek, káruk tökéletesen megtérítetik; vagy ezek az urak talán kárnak veszik mit oda fizetniük kell? Am de nem nagyobb kár-e vajjon az, mit a határ különböző szélein, végein egymástól távol fekvő földrésztelkeiben, a dolgosok széthordása által a drága munkaidő és bérből veszítenek el, azon néhány forint vagy krajczárnál mit a biztosító intézetekben fizetniük kellene? Nem nagyobb kár-e, — hogy egyebet elhallgassunk — hogy önk uraim nem akkor, nem azzal a maggal vethetik be földjeiket, miket azok fekvésük és természetüknél fogva leginkább legjövendősebbben megteremnének? Nem, higgyétek el tisztelt olvasóink, hogy korántsem a felidézett okokban rejlik a tagosítást ellenző, s azt életheleptetni vonakodó birtokosok ellenszégülése. — Hát miben? Nehogy magukat meg szégyenljék, nagyon ne mondjuk el, csak sugjuk meg nekik.

Ezen birtokosok közül többen lévén olyanok, kiknek 50—100—200, vagy még több földrésztelkei vannak; nem kell ahhoz semmi problémát megfejteni tudó ész kitalálni: hogy ezen földrésztelkeknek éppen kétannyi, sőt olyan szántóföldüknek, mely több rá rugó földrésztelkek végein hosszabban vonul el, 50—60 apróbb barázdái is lévén, lehetővé; ezen szomszéd földelkből, minden szántás alkalmával egy-egy, vagy pár-pár barázdákat, — commassatio esetére — elcsempészni, csempészteni nem lehetne, és így földjeik elvesztik eddigi azon sajátágukat, hogy mint az ásványok országában a kövek hozzarágasadás által minden érben növekedjenek, következésképp tiltott de merész logikai egy-másutánnál fogva a csűrös kertekben, az idegen szomszéd földelkből elsajátított barázdákról aratott s rakott asztagok szaporodásának, és a lueri bonus odor ex re qualibetelven nem irigylendő élvezeteket utját és módját ez az ominosa commassatio meghiusitáná. — Mondják:

b) A kisebb birtokosok — s zárjelek közt meggyeztük itt: hogy effélék legfőbbben a földszabadult, ugynevezett új polgárok közül vannak — mondják, miszerint eddig jól művelt trágyázott földjeiket nagy kárunk nélkül annyival inkább nem bocsáthatják tagosítás alá: mert azok helyett silányabb földet kaphatván, ezeket jó termőerejűekké alkotni át anyagi erő — fundus instructus — hiányában képtelenek. Itt habár a birtokot veszített kisebb volt kiváltságosoknak lenni e némi tetszőleges igazuk; de ezeknek is in ultima analysi, a földszabadultaknak pedig éppen sehol és semmi sincs.

Mondjuk meg nekik is a mondanókat: Ha tagosított birtokát az alább megírandó mód és eljárás szerint kiki igazságosan becsulendő pénz-értékemennyiségben kapandja ki; ugy kára senkinek, előnye, haszna mindenkinek meglesz; ámde ez némileg ingyenkapáshoz hozzászokott polgártársainknak nem elég ugy-e? Nem, mert ezeknek el-kényeztetett önérdékű oda vastagult már, mikép jól sem esik, ha marhájukat a mások által drágán adozott földterületeken ki nem hizlalhatják, sőt vannak kik éppen azt tartanak megbocsáthatlan vétéknek, ha a mások vétéseit le nem étethetnek, föl nem prédálhatnak. Legnagyobb résznek közülünk három négy annyi marhája van, mint mennyit bir-

*) Egy újabb nézet a tagosítás körül, melyet éppen azért közre-adni jónak véltünk, nem lévén a kiegyezkedés kizárva a tagosítás átvitelének módját felett, Szerk.

tokaránylagosan legelni jogában állna; de ő tökéletesen hiszi, miszerint az ugynevezett alodiaturákban saját maga ha nem is, de marháit fölcsabadultak, s a volt adómentesek ha őt nem, de mindenesetre marháit pascuálni köteleztetnek. — Innen van, s több más effélékből, hogy commassatiótól hallani sem akarnak, s azt már csupa indítványképpen egyenesen a gyehenna tűzére dobnák.

Mondják, a nagyobb, szinte mint a kisebb birtokosok közül:

c) Az értelmesebbek, vagy ha úgy tetszik: tudósabbak, azaz: bizonyos az arithmetikának mindig kétszer kettő négy emberei, hogy a tagosítás igazságos keresztülvitelle csaknem határos a lehetetlenséggel. Ugyanis: még oly helységekben is, melyeknek határa rónás, lapályos teren fekszik, oly sok különböző, annyi heterogen elemű, természeti, termőrejei, vagy éppen természetlen plágai, apróbb és nagyobb részletei vannak a határnak, hogy azokban igazságos és méltányos tagosítást még csak képzelni is alig lehet. Állítják, mikép e hegyes völgyes Erdélyben, hol a rónás vidékekhez mérve, végtelenül több nagyobb mennyiségben vannak a hegyes, oldalos szakadályos helyek, melyekben úgy látszik maga az anyatermészet tiltakozott létrehozni egy igazságos commassatiót; és kik ezt mégis minden áron keresztül vinni, megteremteni erőlködnek, azt megkísértenek, azok az igazságnak rosz barátai, azokat sokkal inkább a másokat megcsalhatóság öleső vágyja, hogysem gazdasági közérdek és valamely magán vagy közös megalapítandásának önzéstelen érdeke ösztönzi, mozgatja arra.

Hogy a fenn elősorolt elvetések topographiai, mint szinte szoros mathematicai értelemben igen nyomatékosak, nem lehet és nemis kell eltagadnunk. Azonban azon keskeny körben, hol mint szerény kis falusi gazda, — e téren — magunk is több e tárgyra vonatkozó mellett- és ellenvéleményekkel találkozunk, valóban önkénytelenül eszünkbe jutott mindig a hajdankor bölcsnek nevezett királyának ama mondata: Ne légy felettébb igaz, és felettébb ne bölcselkedjél; — miért szereznél magadnak veszedelmet? (Pred. 7. 16.) Sőt utárgondoltuk: miért akarod hagyni továbbra is magad polgár és gazdatisáddal együtt az eddigi gazdasági szerencsétlen rend — jobban mondva: rendetlen — szer veszedelmében??

Es ezt mind tulzott nagy igazságod veszélyes bülesége miatt!

Öszintén kimondjuk: mikép mi is azt hisszük, hogy tulzott nagy igazsággal, hogy minden legvékonyabb hajszát elzerfelé hasítani akarással, mint az életben semmi nem mathematicait: ugy a tagosítást is keresztülvinni teljes lehetlenség; de elérhető legnagyobb igazság — e méltányossággal teremteni meg, lehetőnek, sőt szükségesképpen életbeleptetendők állítjuk a tagosítást; s annak szerinti keresztlvitelének módját a gyakorlati térre átajánlani megis kísértjük ez alábbirtakban.

Miután a commassatio elfogadására valamely helységben legelőbb is a vélemények commassaltattak, s az egyesek akarata odaért, miszerint a tagosítást: nemcsak elvileg elfogadják, de tettebe is átvenni késznek nyilatkoznak: szerintünk vezérelvekkül ezek lennének fölveendő Történjék meg a tagosítás, lehető a) legkisebb költséggel, b) legnagyobb igazsággal, c) legvigyázóbb sietséggel. Vezérelvünk mindenik ágára vonatkozólag eljárás szabályokul ajánlanók mint következők:

I. Szabály. Munkavezető — elnök vagy tollvivő czim alatt — legyen egy szakértő és avatott mérnök, tehát nem olyan, melyent több helységek, ezelőtt kevés avagy éppen semmi mérési eredményekért, sokszor is, sok pénzért is, akarva is, nem akarva is fizettek, fizetni kényszerítették — s ha commassatio még sem lesz — még továbbra is fizetni kényszerítették fognak.

II. Szabály. Minden helység, mely a commassatiót létrehozni elhatározta, válogasson a mérnök mellé, ha arra valók vannak, saját kebeléből, ha nem volnának a szomszédos helységek közül 8—10—14 — ugy mint a helységek viszonyok igénylik — számból álló bizottmányi tagokat, kik a commassatio keresztülviteli tárgyában indítványozó, tanácskozó, elhatározó szótát és ítéletképesseggel bírjanak, és az eléjük adott tárgyakban kimondott határozat csakis az összes birtokosság elibe felelvezethetvén, az ott szózatottbbséggel kimondott véghatározat tovább ne felelvezethessék. (Folytatjuk.)

Kolos-kalotai egyházmegyei gyűlés. A kolos-kalotai ref. egyházmegye folyó hó 10-kén s következett napján tartotta Sz. Lászlón részletes zsinatát, mely egyszersmind a nevezett egyháznak magának is örömapja volt, mivel azon diszes épület is akkor szenteltetett föl prot. szellemben, melyet az egyház buzgalma költség — s fáradságod nem kimélve paplakul emeltetett, s a melynek párja izlés és kényelem tekintetében egyházmegyénk egyetlen egyházában sem található. Valóban e diszes épület buzditó példaul szolgálhat más egyházakra nézve is, hogy a hol építésnek kell történni, az izlést s lehető kényelmet se feledjék ki.

Zsinatunk inkább kebelbeli s néhány valóperes tárgyain kívül kedvetlenül merült fel a szabadságos katonák azon erkölcsi, mint államszempontból veszélyes eljárása, hogy a midőn őket felsőbb rendelt értelmében egybeesketni nem szabad, s ennél fogva törvényes házasságot nem köthetnek, törvényes egybeesketés nélkül is nőt visznek haza az apai házhoz, és midőn törvényes házasságban nem élhetnek, törvénytelen együttélésükkel koptatják le a házasság minden erkölcsi ember előtt tiszteletben álló zománczát, a jó érzésűek botránnyára, s a gyöngék követhetendő példájára. Egyházmegyénk régóta akarja ezen a kereszténység szellemével ellenkező eljárást, mely már több egyházban történt — orvosolni, már csak azért is, mivel egy lelkész s egyháza vallásos élete compromissiója nélkül behunyt szemmel el nem nézheti a még meg nem romlott falusi egyházakban a törvénytelen házasságokat; de az eddig megkísérlet uton még megállapításra semmit nem tehetett, mert ambar a császári patens meghagyta prot. statusunk autonómiáját, és ez autonómiájából kifolyólag a kultuszszéggel, mint testület, a mult időben mindenkör érintkezésbe tehetett ma-

gát, s átirásai hivatalosoknak elismertetve, elintéztettek, mégis a közelebbi időben bármint érdemleges tárgybani átirások tetteik is egyházmegyénk, mint testület által valamelyik cs. járáshivatalhoz, azokigazítás nélkül(?) válasza sem érdemesítve félretették, s így ez ügy is minden fölterjesztéskor.

Hogy némely áttett tárgyainkat föl sem veszik, azt ha kisebb fontosságuk, a hosszas processusu fölbjelenésért — hol nyertünk kellene, valahogy csak elűrtjük, de midőn az állam alapjául szolgáló erkölcsi veszélyeztetik, azt elhallgatni nem lehet, mert a vallásos testület hosszú jövőre felelős a jelenben az erkölcsiéget illetőleg; *) ennél fogva egyházmegyénk jogosan folyamodott orvoslásért a felsőbb kerületi hivatalhoz, s talán lesz is eredménye.

Herczeg.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Necrolog.) Bodnár Katalin maga s három árván maradt gyermeke Gyula, Ferencz és Katalin nevében bánatos szívvel jelenti szeretett férje Biassini Ferencz halálát, ki folyó hó 19-kén esti 10 órakor tüdővész következtében jobb létre költözött. Béke poraira.

Tóth Soma, a pesti nemzeti színház rendes tagja jelenti általunk a t. közönségnek, hogy a jövő hónapot, mint szabadságidejét, Kolozsvárt töltöndi; minthogy pedig a hónap végén már visszatér, a tánczoktatásban résztvenni kívánók szíveskedjenek társulataikat nov. 1-őig megalakítani, hogy megérkeztekor rögtön hozzá lehessen fogni; két új tánczot is hoz magával, egyik: a „magyar-horvát táncz“ Köhegytől, a másik: „Magyar füzértáncz“ saját szerzeménye.

Egy jeles műparos városi polgárunk Stark Károly mulat most itten, ki Bécsben mint nyereg s kocsiigáztó települt meg. Késztiményeiből többet rendelt meg már előkelőink, s azok méltán érdemesítik arra említett hazánkfiát, hogy a kik elegánsabb kocsiakat akarnak kinnről megrendelni, tegyék nála megrendelésüket. Lakása Bécsben Rosau-Smidgasse nro. 102.

Gyergyó-Szentmiklósról vesszük az értesítést, hogy ottani polgár Lázár János, egyike a hazai irodalom buzgóbb pártolóinak, folyó hó 12-dikén élete 54-dik évében egy jobb létre szenderült át. Béke porainak!

A közelebbi közönség elibe kerülendő irodalmi vállalkotat közlül olvasónk figyelmébe semmit se ajánlanunk melegebben, mint korszorok költőnk Arany János lapját, a mely „Szépirodalmi Figyelő“ czim alatt jövő hó elején fog megindulni. E lap czélja a magyar szépirodalom széptani fejlődését előmozdítani. Eszközlendi e czél I. elméletileg: széptani értekezések, tájékozások, fejtegetések stb. által; II. gyakorlatilag: szépirodalmi (proza és verses) dolgozatok közlése által, szépirodalmi (ugy hazai, mint külföldi) termékek egyszerű, vagy bírálatos ismertetése által, bármely irodalmi jelenség méltatása által, a mennyiben az aesthesis körébe esik; a hazai irodalmi, főleg szépirodalmi intézetek (minő a Kisfaludy-társaság) működését folytonos figyelemmel kísérendi, valamint a költészettel rokon művészetekre is alkalmas kiterjeszkedik, czéljaira, hamikor szükségesnek látja, a képző és hangzó művészetek segélyét is igénybe veszi; rövid napi híreket közlül a bel- és külföldi társas élet, de leginkább az irodalom és művészet köréből. A „Szépirodalmi Figyelő“ hetenkint egyszer, minden szerdán, legnagyobb 8-adrétli ivben fog megjelenni. Előfizetési ára félve 5, egész évre 10 ft. Az előfizetési pénzek a „Szépirodalmi Figyelő kiadó-hivatalának“ Pestre (egyetem-utca 4. szám) küldendők.

A P. Hírnökök írják Eperjesről, hogy a megyefőnökség felségárulási bűnvád alá fogta azon földbirtokosokat, a kik a közelebbi gazdasági gyűlésen beszédeket tartottak. A vádok az, hogy az illetők az elnökség által megnyitott gyűlésre nem azért jöttek volna össze, hogy gazdasági kérdésekben tanácskozást tartsanak, hanem hogy az adófizetés megtagadását kimondják. Tévedésnek kell lenni a dologban, jegyzi meg a levelező, tévedésnek a mi azon alapul, hogy a megyefőnökség nem tud magyarul, s nem értette a tanácskozást.

Károlyi Ede gróf mint hallatszik, néhány napi engedelmet nyert ügyei rendezése végett Magyarországon időzhetni, s azután Gracza fog belebuzottatni.

A „Magyar tudományos Akademia jutalomtettei 1860-ban.“

1) A nyelv- és széptudományi osztályból.
I. Másodszor: Kivántatik a magyar eposi költészet főbb formáinak történeti és szépzészi méltatása, különös tekintettel Zrínyi, Gyöngyösi, Vörösmarty és Arany iskoláikra, s azon befolyásra, melyet rájuk az ó- és újabbkori epos gyakorolt. Jutalma Vitéz alapítványából nyolczvan db. arany. Hatánap martius 31. 1862.

2) Másodszor: Kivántatik: A Római Irodalom történetének kézikönyve, a művelt osztályok számára. Kiterjedése mintegy 15 köp. 8-rét iv. Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz ft. Hatánap martius 31. 1862.

3) A gr. Teleky József-féle drámai jutalomért 1861-ben vígjátékok pályáznak. — A verses forma előnyét fog tekintetni a műnek, hason vagy közel-hasonbecsű társak felett. Jutalma száz darab arany. Hatánap dec. 31. 1861. — A jutalom mart. 19. 1862. adatik ki. A jutalmat nyerő mű a nemzeti színház sajátjává leszén.

4) A gr. Karácsonyi-féle drámai jutalomért 1861.

*) Azt hisszük, hogy az elpalástolt bűn csak kétszeres hatással van a közönségre. Kiváncos volna a bűn okának elenyésztesése. A sziv a férfikorban sürgeti jogait. Kiváncos volna, hogy minden érett kora, nőtülhetne tetszése szerint, ha ő és neje késő azon helyzetet elfogadná, hogy ha a férfi fegyver alá megy, külön szakadva éljenek, míg ujabb hazakerül. E helyzetet most is elfogadják s még tolsául a megvetetést, bántudatot, és az összekötés jövője bizonytalanságát is. Nem tudjuk kiáltatni, ha vajon egy nyilvános s körülményekben fűköv erkölcsi kiállítására nem fog-e szav etitköv erkölcsi bűnt vonni maga után.

komoly drámai művek versenyeznek, a hová nemcsak szomorujátékok, hanem másnemű, u. m. történeti, regényes, polgári színművek, drámai erkölcsrajzok sat. is számláltatnak. Jutalma száz db. arany. Hatánap dec. 31. 1861. — A jutalom mart. 31. 1862. adatik ki. A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona marad.

5) Kivántatik egy, a magyar történetből vagy magyar mondavilágból vett tárgynak költői elbeszéléssé fel dolgozása. Jutalma az ifj. gr. Nádasdy Ferencz ur által néhai gr. Nádasdy Tamás nevére tett alapítványból száz db. arany. Hatánap május utolsó vasárnapja 1863. A jutalmat nyerő mű a szerző tulajdona marad.

II. A természettudományi osztályból. 6) Másodszor: Kivántatik a Fűvészet Alapvonalait tartalmazó kézikönyv, a művelt osztályok szükségéhez alkalmaszva. — Kiterjedése 10—15 köp. nyolczadrét iv. Jutalma a Hölgyek alapítványából háromszáz ft. Hatánap mart. 31. 1862.

A „Bukuresi Magyar Közlöny“ írja: „Bukurestben a diszes magyar öltözet mód nélkül szaporodik, s általában sok magyar vendég utas látható, de azok mind férfiak.“ — Ugyan e lap írja, hogy a „Roman“ czimű ottani lapban jeles költemény olvasható Garibaldi hőstetteiről, Ariceszkötől.

Egy zágrábi levél által a Sz. H. arról értesül, hogy ott már hetek óta egy horvát nemzeti színtársulat szervezésén fáradoznak. A horvátországi m. helytartó tanács megbízása folytán, egyik ott működő jeles színészünk, Dózsa ur, igen kedvező föltételek mellett, az alakulandó horvát színtársulat tagjául színtáratott fel apaszerepekre, mely föltételek azonban sajnálattal volt kénytelen el nem fogadni, minthogy a horvát nyelvet nem bírja annyira, hogy azzal a színpadon megállhasson.

A Gusztáv Adolf-egylet tehát csak rágalmazva volt. Mert mint Resiczáról a „P. N.“-nak írják, nevezett egylet Lugos városának egyesült protestáns egyházközségét, mely pedig egyhangulag a patens ellen nyilatkozott volt, éppen most 1000 forinttal segélyezte. Kintünk ebből, hogy a Gusztáv Adolf-egylet végre a magyarországi protestáns egyház ügyeinek tiszta ismeretére jutott.

A sötemelés Magyarországon 996,412, Erdélyben 1,068,757 mázsa. A belfogyasztás minden főre 15 és fél font; de beszámítva a marhákra s iparos czélokra fordított sőt is.

Rasch Gusztáv berlini írótl nem rég három műt jelent meg egyszerre, a melyek közül az egyik „Felvidéki vándorlások“ czim alatt „Signora Rosa de Ruda“-nak (Bógya Róznak) van ajánlva.

Írják, hogy Berlin több gyáraiban már a juhok számára is igen finom gummi-czipőket készítenek, melyek által azok nedves időben támadható körümvésztlől megóvatnak.

POLITIKAI HIREK.

Mint a „Patriota“ írja, a szárd király, mihelyt két napi járóföldnyi közelségre ért Nápolyhoz, azonnal elválik seregétől, s csak néhány híve társaságában Nápolyba fog sietni. Fogadtatása e városban fényes leendő. Mint hallatszik, bal oldalon Garibaldi, jobbán Cialdini, fognak lovagolni, s ő mint Italia kikiáltott királya (Ré d'Italia) fogja ünnepélyes bevonulását tartani. Nápolyban az elfogadási ünnepély emelése czéljából a községtanács 60,000 aranyat szavazott meg, mely összeg szükség esetében 100,000-ig fog emelteni; a királyi palota egész sietséggel fölszereltetik, s az udvari hintókon a czimerek már is megvannak változtatva. E mellett egy bizottmány nevezetelt ki, mely a királyi ház minden ingó s ingatlan javait leltározza s azok vezetésére a kellő intézkedéseket megteszi. A „Perseveranza“ szerint, a piomonti sereg egyesülésének Garibaldi hadával Aquilában kelle megtörténnie.

A nápolyi hivatalos lap elrendeli, hogy az annexion iránti szavazásokban résztvehet minden polgár, ki a 20 évet meghaladta, s mind polgári mind politikai jogainak teljes gyakorlásában van. Tűrr tábornok Nápoly város és tartomány katonai parancsnokaul lön kinevezve. A nápolyi követek külföldről hazahivatnak s eddigi teendőiket az illető udvaroknál Victor Emanuel képviselői veszik által. Gaeta s Messina nézve hivatalosan ostromzár alatti állapot van kihirdetve. — Capua előtt 24 órányi fegyverszünet után a heves ágyuzás október 11-n ujából megkezdett.

Milano, okt. 17. A mai „Perseveranza“ Gotmaréból e hó 13-ról ezeket közli: „Ma fogadta Victor Emanuel a nápolyi küldöttséget. Ez rendkívül nagy kerülést volt kénytelen Közép-Italian keresztül tenni, miután a nápolyi szárazföld északi szélei, királyi csapatok által vannak megszállva, az Abruzzókban pedig reactionárius bandák s szétugrasztott katonák kalandoznak. A király — az annexion iránti ajánlatra — azt válaszolta, hogy hajthatlan akarata, az Italianak sorscsapások által okozott igazságtalanságokat jóvátenni, s ha szükséges lesz, végsőig küzdeni, hogy a rabizott népek ohajait érvényre emelje. O reméli, hogy a nápolyiak, kik 1848-ban az ő oldala mellett harcoltak Goitónál, — Italia gyágyainak végleges valóításához, ha az meggátoltatni szándékoltnék, oly áldozatkészséggel fognak hozzájárulni, mint a lombardok s toskanaiak. O a maga politikáját színdárlud s rendületlenül fogja folytatni.“

Ugyanazon lap jelenti: „A folyó hó 16-án tartott tanács-ülésben az annexion iránti törvényjavaslat 81 szavazattal 12 ellen keresztülment. A rignole tanácsos kikelt a kormány politikája ellen, védte a pápa világi

uralmát a Bourbon ház koronáját. — Gioja tanácsos kétfeltek az, hogy a pápa tekintélye s Piemonté egy-más mellett Rómában megállhassanak. — Cavour örö-mét fejezi ki a fölt, hogy a kormány politikája, dacára annak, hogy forradalmi, mégis a tanácsban erélyes támo-gatásra talál; ez által — ugymond — a conservatívek érdekei biztosítva lesznek. A Nápoly bekebelezése végett előrebocsátandó rendszabályok ugyan forradalmi tényül vehetők, de a mellett nagy mértékben conservatív gyanánt is. Az Umbria s a Markák megszabadítására használt mód nem volt hagyományos, de a czél szent volt. — Velen-czét Cavour nem említi; Rómát illetőleg ő is tart, a Gioja tanácsos által fölemlített nehézségektől. A lelkiismeret szabadságának elve még új — ugymond ő — ilyen a vi-lági hatalomnak az egyházitól különválasztása is; mihelyt ezen elveket felfogtuk — a pápa s az olasz király együtt-lakása Rómában lehetséges leend. A mi feladatunk, erre törekedni. — A zeglio is kedvezőleg nyilatkozott az annexio mellett.

— Nápolyban a diplomatiái testület a spanyol kö-vet által tiltakozott azon végzés ellen, mely a királygyil-los Milano Agésilao anyjának nyugdíj rendel. Ezen tilta-kozány valamennyi hatalom képviselőitől alá volt írva. — Garibaldi, Messina és Gaeta ostromzár alá helyezését kihirdette, de a francia követ azt elismerni vonakodik.

— Lamoricie ismét Rómában van, hova Schmidt tá-bornokot is várják. Azon hir terjed, hogy Oroszország jelentékeny összegeket küldött Rómába, hova Gaetából azon tudósítás érkezett, hogy a királyi hercegek Capuába küldetnek, parancsot vive magukkal, még egy főtámadás megkísérlésére.

— Az „Union“-nak írják Turinból okt. 10-ről: „Állítják, hogy Oroszország és Ausztria minisztereinek egy csomó bizonyítvány van kezében egy kiterjedt ösz-szeesküvés föld, melynek célja Dalmatia, Magyarország és Lengyelország fellázítása; Garibaldi ügynökei és Cavour megbízottjai első sorban szerepelnek. „Az „Union“ levelezője hozzátesszi, hogy Cavour gróf különösen ezen felfedezés folytán szötte volna be beszédébe a következő szavakat: „A forradalom korszakának Olaszországban be kell zártni.“ Ezáltal oly szint akart adni a dolognak, mintha a londoni és nápolyi nagy összeesküvéssel szaki-tott volna.

— Turin, okt. 12. Mint a „Patrie“-nak írják, a piemonti kormány egész sorát rendelé meg igen fontos katonai rendszabályoknak. Turinban azon hir volt elter-jedve, miszerint a kormány oly czélból, hogy belül az Olaszország javára nézve annyira szükséges egyetértés fönntartassék, a mozgalmi párttal szemben azon kötelezettséget vállalá föl, miszerint oly helyzetbe teendi magát, hogy Velenczét hat hónap alatt megtámad-ha'ssa, azon esetre, ha ezen tartomány szabadsága addig diplomatiái uton ki nem fogna eszközöltetni. Ezen hir, — melyet a „Patrie“ csak teljes fönntartás mellett közöl, — igen nagy hitellel talált. Az elrendelt intézkedésekből ugy látszik, hogy az olasz seregnek hat hónap alatt 250,000 főnyi lötszámra kellend emeltetnie s kitűnőleg erős, szá-mos és tökéletesített tüzérséggel ellátatnia. Turinban ugy látszik, igen sokat várnak déli Olaszország segélyfor-rásaitól. Hírszerint a nápolyi király katonái piemonti ez-redekbe fognak bekebelezetni; azt hiszik, hogy Calabria-ban s az Abruzzókban igen alkalmas elemeket fognak ta-lálni új hadtestek alakítására. Az olasz hajóhad — mint tudva van — a piemonti kormány különös gondoskodá-sának tárgyát képezi. A most folyamatban levő vásárlá-sok s a Nápolyban talált tetemes eszközök segélyével, ezen hajóhad néhány hónap alatt igen jelentékeny tengeri haderőt fog föltüntetni.

— Molisa, calabiai város polgáraihoz Gari-baldi következő kiáltványt intézett:

„Dicsőség a jeleseknek, a hősöknek, kik tűzhelyei-keket, nöjkeket és gyermekeiket a farkas ellen védelmezni tudják. Dicsőség Molisa fiainak! Isernia mellett Sannia tartományban küzdöttek ők, és győztek. Gyalázat a népre, mely a rabló közeledtével megszalad s mindenét elhagyja. Ugy kell, hogy ilyen embereknek hazatértükkor feleségeik szemükbe köpjének, s óvakodjanak ezen gyávák általi érintetéstüktől. Olaszok! ha harcoltok, győztek is, s ha arra határozzátok magatokat, hogy az idegen hatalmak ellen, kik benneteket egy vagy más ürügy alatt elnyelni akarnak, harcolni fogtok, ugy azok nem fognak bennet-eket bevárni. Fegyverre tehát felszélitek derek férfiak! Fegyverre! Még négy hónapotok van, hogy a harci élethe begyakoroljátok magatokat; az ötödik hónapban, 1861. márcziusban az egész Olaszországban a szabadság himnusza, az újjászülés fog visszahangozni. Caserta, október 6-án, 1860.

Garibaldi.

— Turin, okt. 17. (Párison át.) Victor Emanuel ma reggel Pescarába érkezett. Nápolyban a leg-utóbbi 4 nap alatt, az annexionisták pártjának kísér-leletek tett arra nézve, hogy Garibaldi egy parlament egybehívására bírja, azon ürügy alatt, hogy a nép az al-kotmányt akarja. Alig jutott az közudomásra, midőn az annexionisták a Toledo utcában demonstratio végett ösz-

szegyültek, kalapjaikon az „igen“ jelszót viselvé. Pal-lavicini 17-én este Casertában heves vitát foly-tatott Garibaldival Crispi politikája iránt. Alig ér-tesültek Nápolyban Pallavicini lemondásáról, midőn ott nagy ingerültség nyilvánult, s Garibaldi kénytelen volt a népnek kihirdetni, hogy Pallavicini meghagyatik a predictatorságban. (Opinione)

— Milano, okt. 18. Ma a „Perseveranza“ Turin-ból 17-ről jelenti: Victor Emanuel folytatja útját a nápolyi földön, holnap érkezik meg Chiettibbe s a hó végén Nápolyba. A Pallavicini által fölosztatott nem-zeti unitarius egyet küldöttsege Garibaldinak egy föliratott nyujtott oly czélból, hogy ő maga határozzon azon bizottmány fönmaradása vagy fölosztása iránt; mivel a predictator betiltá a politikai gyűléseket s vitá-kozasokat, melyek Nápolyban éppen oly nagy fontossá-guak. Garibaldi jóindulattal fogadá a küldöttseget s következő manifestumot adott ki: Ezen bizottmánynak fön kell maradnia, mivel az különös garantiam alatt áll.

Casertából ugyanezen lapnak jelentik: Garibaldi 12-én délben érkezett Nápolyba, s a minisztereket, kik már lemondásukat benyújták, tanácskozással végett ösz-se-gyűjté. E közben Nápolyban azon hir terjedt el, hogy a föltikárság Bertani szellemében ismét behozatik. Az ingerültség veszélyes jellemet vett föl, a nemzetörség fegyverre szólítottatott, s a legfontosabb állomásokat meg-szállá. Az éj folytában a forrongás igen veszélyes módon növekedett. Kiabálás, füttyölés s ezen kiáltás: „halál a republikanusoknak! tölté be a léget. A kedélyek meg-nyugtatósa s vérengző jelenetek kikerülése végett Gari-baldi következő kiáltványt tett közzé: „Holnap lerontja Victor Emanuel Olaszország király, s a nemzet választotta ama határt, mely a többi Olaszországtól százado-kon át elválasztott bennünket, s ezen derék nép általános kérelmét meghallgatván, meg fog köztünk jelenni. Fogad-juk méltólag a gondviselés küldöttjét s hintsük útjára az egyetértés virágait, mikre Olaszországnak oly nagy szük-sége van. Semmi politikai színek, semmi pártok, semmi viszály se legyen többé; hanem egy egységes Olasz-ország!“

— Nápoly, okt. 18. (Párison át.) Az annexio fö-lötti szavazás Sziciliában okt. 21-én leend.

— Diplomatiái körökben, mint a „Wes. Ztg.“-nak írják Berlinből, tudni akarták, hogy Piemont és Napo-leon közt bizonyos egyezmény jött létre a követ-kező alapon: A császár megengedi, hogy Olaszország Victor Emanuel alatt mint egységes állam megalakíthassa magát; de ebből Róma s Velencze egyelőre kizárva ma-radnak. A pápa székvárosában folyólvást francia helyőrség marad. Piemont kötelezi magát, a legközelebbi tava-szon Ausztriát Velenczében megtámadni.

— Párisból ismételve azt sürgönyözték a turini kormánynak, folytassa keltőztetett sietséggel hadikészü-leitei s állítson föl seregeket a Mincio és Po folyók hosz-szában; a párisi kormány ezen sugallatainak volna tehát tulajdonítandó az, hogy azon piemonti csapatok egy része, melyek Nápolyba voltak indítva, az ausztriai határok men-tében pontosították össze. Különben, bár nem csekély számu ezred küldetik déli Italiába, azért ezek hiányát bő-ven kiakarják pótolni az által, hogy Garibaldi legjobban szervezett csapatait, — a Türr és Cosenz-féle hadosztá-lyokat — Emiliába, a Po jobb partjára küldeni szándé-koznak. Azonban ezen terv egyelőre sok akadályba ütkö-zik, melyek közt első helyen áll, a szállítóeszközök hiánya. A szállítás legkönnyebben, legrovidebb idő alatt tengeren volna eszközölhető; ámde most a szárd hajóhad legna-gyobb része Gaeta ostromzárására fog felhasználtatni s így kevés hajó marad szabad rendelkezésre. E miatt mi-nél kevesebb piemonti megy Nápolyba, hol a garibaldista csapatokat gondosan szervezni kezdik, hogy mikorra Gaetát is készen lesznek, minden fölösleges, de jól fe-gyelmeztet erőtt észak-Italiába indíthassanak.

A turini újság szerint, La Masa tábornok, Capua ostrománál súlyosan megsebesült. Victor Emanuel Grot-tamarében 27 tagból álló küldöttseget fogadott el; a király kijelentette nekik, miszerint ő öhajítja, hogy a nápolyiak tökéletesen szabadon nyilváníthassák akaratjukat. A Lom-bardia erősíti, hogy a király e hó 8-án sajátkezü levelet kapott Garibalditól, melyben ez készen nyilatkozik „min-denben ő felsége parancsainak engedelmeskedni.“

— Párisban a dolgok pillanat állását jelző azon hir szárnyal, hogy Persigny gróf lépne Thouvenel hely-be: mások meg Walewski grófot, az olasz egy-ségi törekvések ellenét jelölik a mostani külügyminiszter utódul.

— A bécsi „Vaterland“ következő közlést tesz idei 213-dik számában. „Párisból írják a Kreuzzeitungnak, hogy Kossuth utóbbi Párisban tartózkodása alatt egy em-lékiratot dolgozott, mely a francia császárnak is kézbe-síttetett. Ez emlékirat négy szakaszra oszlik, az elsőben beakarja mutatni hogy Franciaország vértje a szabadel-vőségnek, Ausztria előharczósa az absolutizmusnak; a

másodikban hogy a jelenlegi angol miniszterium Ausztriát pártolja, s ebből azt vonja ki hogy egy magyar forrada-lom legjobb szövetségese lenne a francia császárnak a Németországgal elkerülhetlen harcban, s végre megmu-tatja hogy a keleti kérdésnek a nemzetiségi érdekekbeni megoldására addig gondolni sem lehet, míg a mostani Ausztria fenn áll.“ — Ugyan azon számban a „Vater-land“-nak egy párisi egyenes levele is állítja ama fen-nebbi emlékirat létezését, s írja hogy K... érkezett Pá-risban a menekültekkel s több francia notabilitással.

— Páris, okt. 18. Izabella spanyol királynő el-len kedden, a Puerta del Sol-on, Madridba visszatérte perczében, számos néptömeg közepette merénylet ki-sérlette meg. Egy ifju egy zseb pisztolylyal próbált a királynőre löni. De a pisztoly nem sült el; maga a golyó a kilövés perczében földre esett. A bűntevő tüstént befoga-tott. Ezen eseménynek semmi fontosságot sem tulajdo-nítanak; azt, ugy látszik, egy örült követé el s a tanu-vallomások is ezen föltevést támogatják. Se a királynő, se a kormány nem tulajdonítanak az eseménynek jelen-tőséget.

Ujabbak. — Varsó okt. 20. Az orosz czár, ki 4 órára ide váratik, az ausztriai császár Ö Fel-ségével együtt — a Lazienka nevű pompásan földszített kastélyban fog lakni, hol Goresakoff herceg már meg is szállott; Rudberg s Balabine, az „Európa“ szállodában vettek lakást, hova holnap Rechberg gróf is szállani fog.

— Turin, okt. 20. Az orosz követ visszahíva-tott; a szárd kormány táviratilag szintén visszahívta kö-vetét Pétervárból.

— Berlin, okt. 19. Ö királyi fensége, a her-czogregens, holnap reggel utazik el Varsóba. Schlei-nitz külügyminiszter, gyöngékedése miatt, Grunert al-államtitkár által fog helyettesíttetni Varsóban.

— Berlin, okt. 18. A porosz jegyzék a szept. 12-ről szóló szárd emlékiratra Turinba már elküld-etett. Schleinitz ezen jegyzékének lényeges tartalma: A nemzetiség elvének kizsákmányolását illetőleg, mint ez most Szardínia s pártfogói által történik, Porosz-ország a népjogok alapjához szilárdan ragaszkodik. Hason-lókép az általános népszavazat elve ellen óvást tesz, mert ez a fenálló nyilvános jogok alapját megrendíti.

Mint itt bizonyosnak állítják, Poroszország a kob-lenzi értekezlet folytán Oroszország felhívását köve-tének visszahívása iránt Turinból el nem fogadá.

— Koblenzben Schleinitz Russel lordot biztosí-totta arról, hogy Poroszország keleti politikájában az 1856-ki szerződéshez szilárdan fog ragaszkodni, még akkor is, ha ezt Ausztria feláldozná.

— Ausztriára vonatkozva hírlík, hogy Varsó-ban Velencze s Magyarország birtokának biztosítását fogná kérni.

— Mint erősítik, Piemont legközelebb lépéseket te-tetett volna Franciaország által az illető kormánynál, Velen-czének eladása s illetőleg megvétele iránt; de siker nélkül. — A piemonti csapatok egyre szállíttatnak Genuából Nápolyba, honnan érkezett tudósítások jelentik, hogy Ferencz király seregei új támadást kíséreltek meg, de visszaveretett. Capuából semmi új. Azonban meglehetősen bizonyos, hogy Garibaldi e napokban tá-madólag fog fellépni. Ő a Voltornón való átmenetet fegy-verrel akarja kieroszakolni, a Capua s Cajazzo közt álló 8000 királyit állomásaikból kiaverni, a magaslatoakat el-foglalni s aztán az erődöt a tulsó részről megrohanni. A garibaldisták, különösen az utolsó győzelem következté-ben ugy át vannak hatva a bátorság s önbizalom érzel-meitől, hogy egész határozottsággal állítják, miszerint ha előbb nem, három hét alatt bizonyosan elfoglalják Capuát.

— A „P. H.“ írja: Ujabbban hebizonyni látszik, hogy a Garibaldi szolgálatában álló magyarok hirtelen el-tűnéséről terjesztett hir nem bir alappal. Ugyanis ők most is részt harcolnak — még pedig szokott hősiességgel — Capua előtt, részt Nápoly városában vannak. Számuk napról napra növekedik, ugy hogy a két Szicilia főváro-sában mindenfelé hallani magyar szót. Egy magyar nyel-ven írt kiáltvány — magyar legio alakítását rendeli el. Különben egy francia legio képezése is tervezetik, mely czélból toborzanak is már.

— Bécsből távirják a „Sieb. Bote“-nak 21-ről: Gróf Degenfeld ideig. miniszteré, Albrecht főherceg a 8-dik hadtest, Benedek tbsznagy az olasz hadtest parancs-nokává, b. Vay magyar udvari korlátnokká, b. Mecseéry, gróf Szechenyi és Lasser urak miniszterekké nevezettek ki, gr. Nádasdi, gr. Thun, b. Thierry urak kiléptek a minisz-teriumból. Egy császári manifestum és oklevél fog a mai hivatalos lapban megjelenni.

A tegnap délután érkezett lapok azon nagy és döntő fantosságu hirt hozzák melyek által a birodalom végleges szervezése megtörténik. Ö felsége egy császári nyilat-kozányt küld népeikhez, s egy fölségi diplomát bocsát ki a birodalom államjogainak rendezésére. E diplomában Ö felsége hivatkozva a pragmatika sanctio jogának fenn-

állására az országok törvényes autonómiáját elismeri s kijelenti, hogy a törvényhozás eltörölés és változtatás joga az országgyűlés s illetőleg a birodalmi tanács közrehatásával fog gyakoroltatni. A közös birodalomra vonatkozó kérdések az államtanácsban döntenek el, a törvényhozás egyéb tárgyai a magyar koronához tartozó országokban az előbbi alkotmány értelmében történnek. Ő Felsége cancellár báró Vay-hoz intézett levelében rendeli, hogy az országgyűlés összehívása feletti javaslatait sietve terjessze elő. Ő Felsége célja levén Magyarország államviszonyainak szabályozását hitlevelével és megkoronáztatásával megpecsételni. Ő Felsége kimondja a vallásszabadság, jogegyenlőség magas zászlóit. Magyarországon hivatalos nyelvnek a magyarnyelv van kijelentve, azonban a megyei, városi és községi gyűlésekben kiki saját nyelvét használhatja, s a választók, rendeletek a kérelmező és az illető község nyelvén adhatók ki. A pesti egyetemnél az 1848 előtti állapot visszaállíttatik. — Erdélyre nézve a „P. Lloyd” írja, hogy az erdélyi cancellár bizalmi férfiakkal fogja ezen ország képviselőit elkészíteni, a mostani hivatalnokokat az új rendezésig helyökön maradnak. — Jövő számunk hozandja részletesen az okleveleket.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE october 20-kán.

Állam-adósság.		pénzben	áruban		pénzben	áruban
5 ⁰ / ₀ -os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.70	76.—	Ausztr. államvaspálya	257.—	257.50
5 ⁰ / ₀ -os metalliques	100 frt.	65.10	65.30	Nyugati vasut	179.50	180.50
Földterhermentesítések.				Pardubitz vasut	114.50	115.—
5 ⁰ / ₀ -os magyarországi	100 frt.	68.50	69.50	Tisza vasut	147.—	147.—
5 ⁰ / ₀ -os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	66.—	67.—	Déli vaspálya 60% (ex div.)	145.—	146.—
5 ⁰ / ₀ -os erdélyi	100 frt.	64.—	64.50	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	150.—	151.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.—	105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	110.—	112.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.—	22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	55.—	57.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	37.50	38.—	Váltók (devisek)		
Eszterházy	40 ft pp.	83.—	84.—	Három hónapra		
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	—	—
Pálffy	40 ft pp.	34.50	35.—	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 ¹ / ₂ %	113.10	113.30
Clary	40 ft pp.	35.50	36.—	Berlin 100 tallér (150 ftr ausztr. érték.) 4%	—	—
St. Genois	40 ft pp.	35.25	35.75	M. Frankfurt 100 d. ném. ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3%	113.45	113.55
Windischgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 ¹ / ₂ %	99.60	99.80
Waldstein	20 ft pp.	25.25	25.75	London 10 font sterling. (100 ft 23 ¹ / ₄ kr) 4 ¹ / ₂ %	131.80	132.—
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 ¹ / ₂ %	52.60	52.65
Részvények.				Pénzszemek.		
Nemzeti bank ex div.)		759.—	761.—	Korona	18.20	—
Hitelintézet 200 frt		171.30	171.60	Császári arany	6.31	—
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		537.—	540.—	Reczés arany	6.30	—
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		412.—	414.—	Napoleon'sor	10.58	—
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		160.—	180.—	Orosz imperiale	10.85	—
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		345.—	350.—	Ezüst	132.50	—
Éjszaki vasut		1850.—	1859.—	A nemzeti kölcsön papír szelvényei	32.75	—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1123) 6480.1860.

Idézés.

A szatmári cs. k. megyetörvényszéki végzésnél fogva, sz.-váraljai lakos Sebő Mária, férjezett Nagy Mihályné, őt hűtenül elhagyott bizonytalan tartózkodású férje Nagy Mihály ellen indított váló keresete folytán most nevezett Nagy Mihály, a p. pert. 672. §-a értelmében, tárgyalás és személyes megjelenés végett, oly figyelmeztetéssel idéztetik, hogy a jelen határozat napjától számított egy év alatt ezen megyetörvényszék előtt személyesen jelenjen meg, különben elmaradásának következményeit magának tulajdonítsa.

Értesítve, hogy részére gondnoknak itteni ügyvéd Bajnay Károly, házasságvédőül pedig ügyvéd Uray János urak nevezettek ki.

Cs. k. megyetörvényszéktől, Szatmáron, october 4-szaján, 1860.

NEM HIVATALOS.

(1114)

Ujabb hirdetés

a kolozsvári cukorgyár eladása tárgyában.

A fennforgó gyár-eladás tárgyában e lap idei szept. 27-diki 78-dik számában szept. 30-kára hirdetett társulati közgyűlés mai napon, oct. 4-kén meglőn tartva, s abban az azt megelőzőt részvényesi előleges értekezlet megállapodásai alapján határozatul ki-mondatott, hogy a jelenlévő tagok ily fontos kérdésbeni végleges határozásáért egész tekinteteken kívül számos tagnak vidéken lakása s a gyűléshirdetés és megtartás közötti idő szerfeletti rövidsége miatt is a felelősséget magukra nem vehetik; ennél fogva végezték, hogy újabb közgyűlési határnapul idei november 1-jét tűzzék ki; a meddig a távollakó részvényesek is érdekeik képviseléséről felhatalmazás után gondoskodhassanak. Mely közgyűlési végzés a társulati ügyintéző bizottság által ezennel közhírré tétetik. A gyűlés a nemes város tanácsházánál a községi gyűlés teremében fogván délelőtt 10 órakor elkezdődni.

(1104)

Utmutatás az egészség és szépség fentartására.

Vigasztalására mindazoknak, kik hajukat reszenként vagy egészen elhullatták, Kolozsvárt Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében egy szert találhatni, mely híres orvosok s tudományos férfiak ajánlata és különböző rang- és állásbeli nők és férfiak kísérlettel folytatán nemcsak a hogy a bel- és külföldön egyaránt híre kapott, hanem sokszorosa szerencsés eredményei által minden eddig ismert hajpoloszer között a legelső helyet foglalta el. Ezen szer a keleti növényekből készített cs. kir. szabadalmat nyert:

Meditrina-hajnövesztő-kenőcs,

mely összekötésben a hasonnevű keleti haj- és szakállnövesztő vízzel (Mally M.-től Bécsben), azon tulajdonsággal bír, hogy a mellékelt nyomtatott utasítás szerint használva a haj szürkületét és elhullását akadályozza, a hajtalapot erősíti, az utánnövesztelőségit, a haját teljes épségében megtartva, annak szép sötét színt kölcsönöz. Legszebb eredményt tapasztalják azon egyének, kik agkor vagy betegség következtében hajukat elvesztvén, ezen szer több heti használata után szép gazdag haját nyernek — nők, kiknek a hajművészek természetellenes ékeket elvetve, saját szép hajukban bámulják ezen hajnövesztő szer rendkívüli eredményét — nem is említe sok fiatal embert, kik gyönyörű szakállukat ennek köszönhetik.

Ezen versenytárs nélkül álló illatos hajnövesztő-szerből egy üvegcének ára 1 ft 50 kr. Teljes frissessége és valódiságában — kapható:

A főrak helyen, Bécsben: Mally M. urnál (Wieden, Neumannsgasse Nr. 321.) Kolozsvárt: Mohl Miklós úr fűszerkereskedésében. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Brassóban: Johann Gy. fia és Gyertyánfi János és fia. Dézsben: Krémer S. K. Fejérvárt: Rusz J. és Wagner J. Medgyesen: Orendi J. F. Segesvárt: Misselbacher J. B. Szász-Sebesben: Weissörtel G. A. Szászvároson: Speck Gusztáv. Szébenben: Zóhrer J. F. uraknál.

Mohl Miklós fűszerkereskedésébe Kolozsvárt felvételük egy gyakornok.

(1113)

Eladó

Szamosfalván egy kő udvarház a szükséges mellék-épületekkel és csúrral. Értekezhetni Nalácz Farkas kereskedésében Kolozsvárt.

(1107)

A budai kölcsönsorsjegyek

legközelebbi huzása f. év october 31-kén fog megtörténni.

A 4.769.675 o. é. forintból álló nyerő összeg 40.000, 30.000, 20.000 stb. forintos nyereményekre van osztva. A legkisebb nyeremény, amelynek mindegyikére ezen 40 forintos sorsjegyeknek kivétel nélkül esni kell: 60, 70, 75, 80 forint osztrák értékben. — Sorsjegyek kaphatók: Dietrich Sámuelnél

(1091)

Jószág eladás.

Gr. Pejácsevich Márknó gróf Bethlen Hermina öngának sz.-cséhi n.-paczai, m.-szilvási, nyárad- sz.-annai, sz.-zalaknai, springi és datki jószágai közül akármelyik eladó. — A tagosításra vonatkozó első lépések ezen jószágok mindenikében megtették, s némelyikében a munkát már folyamathat is van. — Bővebben értekezhetni jószág-igazgató Demeter Károlynál Kolozsvárt, b.-király-utca 22. szám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

TÖREDEK

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN
fenmaradt kéziratából.

Közi

TÖRÖK JÁNOS.

I. KÖTET:

Ára 2 forint o. é.

BUDAPESTI SZEMLE.

Szerkesztő és kiadja

CSENGERY ANTAL.

3-dik évfolyam. 10 füzet ára 10 uforint.

UTAZÁSI EMLÉKEK.

Irtá

ORMÓS ZSIGMOND.

Első kötet megjelent. Tartalma: Bécs- és környékének alapos ismertetése, történeti vázlatok; ára 1 ft 50 kr.

A második kötet sajtó alatt van.

HÁROMSZÉK, erdélyi szépirodalmi évkönyv

és
Naptár 1861. évre.

Szerkesztő és kiadja

KHERN EDE.

Első évi folyam angolváson kötése 1 ft 25 kr.

(4-6)

(1121)

Egy nyelvtanár

a t. cz. közönség figyelmébe.

Órákat ad a francia, angol és olasz nyelvekből naponta kívárat szerint.

Bővebb értesítést vehetni Stein János könyvkereskedésében.

(1078)

—1860. 24/10—

(4-6)

Hercegek-vize

RENNÁRD AGOSTONTÓL

Párisban.

A ki ennek a víznek fénys hatását tapasztalni kívánja, szükséges hogy közönséges mosás után, előbb a víz felrázva lévén, azután egy nedves spongyával ezzel a felbőr egyenlően bedörögtesse, mely így mindenkor fehér és tiszta marad.

Azok pedig, kiknek tisztátalan felbőrök van, kötelesek többször napjában ezen vizet fent nevezett módon használni, hogy annál hamarabb szelőlőt avagy más efféle viránytól mentve lehessenek, — mert ezen víz éppen semmi tisztalanságot a bőrön nem szenved. — Egy üvegnek ára használati utasítással 84 kr o. é. — Valódi minőségben kapható egyedül Wolff J. gyógyszerárban Kolozsvárt.

EGYETEMES MAGY. ENCYCLOPAEDIA.

Kiadja a Sz.-István-Társulat. Szerkesztő Török János. Megjelent az I. köt. A.—Ajuga. ára 4 ft

PABST

KALAUZA

A szarvas marha tenyésztésre.

A német eredetű fordította Császár Ferencz, jegyzetekkel ellátva. Kiadja Galgóczy Károly. 10 könyvmotu színezett ábrával; ára 5 ft.

A PÖRÖS ATYAFIAK.

Vas Gereben legújabb regénye. 2 kötet; ára 2 ft.

KAZINCZY ALBUM

Összeállította SZABÓ RICHÁRD. Kazinczy Ferencz rövid életjárája és a Kazinczy-ünepélyek sorozatával és 6 csinos képpel. Ára 3 uforint.

Erläuterung

des
allgemeinen

bürgerlichen Gesetzbuches

der oesterr. Monarchie

von

Fr. Xaver J. F. Nippel.

Preis: 17 fl. 16 xr. ö. W.

A SAKK-JÁTÉK ELEMEL.

Vezérfonal a sakk-játék alapos megtanulására. Lange M. után, Rozsnyai Mátyás; ára 80 kr. 6

B. EÖTVÖS JÓZSEF felelője, B. Kemény Gábor néhány szavára, ára 60 uj kr.

A KIS TUNDÉR

Vadnai Károlytól, regény 2 kötetben 2 forint.